

Näringsdepartementet

Tillfällig fortsatt giltighet för körkort utfärdade i Förenade kungariket efter ett avtalslöst utträde ur EU

I promemorian föreslås ett tillfälligt undantag från den bestämmelse i körkortslagen (1998:488) som innebär att ett körkort utfärdat i en stat utanför EES inte ska gälla i Sverige om innehavaren är folkbokförd här sedan mer än ett år. Det tillfälliga undantaget ska gälla i ett år för körkort som utfärdats i Förenade kungariket.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i körkortsförordningen (1998:980)

Regeringen föreskriver att det i körkortsförordningen (1998:980) ska införas en ny paragraf, 6 kap. 7 c §, och närmast före 6 kap. 7 c § en ny rubrik av följande lydelse.

6 kap.

Tillfällig bestämmelse om körkort utfärdade i Förenade kungariket

7 c § Bestämmelsen i 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen (1998:488) gäller inte för körkort som utfärdats i Förenade kungariket.

Denna förordning träder i kraft den 30 mars 2019.

1.2 Förordning om ändring i körkortsförordningen (1998:980)

Regeringen föreskriver i fråga om körkortsförordningen (1998:980)
dels att 6 kap. 7 c § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast efter 6 kap. 7 b § ska utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2020.

2. Bakgrund

Den 29 mars 2017 anmälde Förenade kungariket landets avsikt att utträda ur Europeiska unionen (EU) i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget. Därmed inleddes den tvåårsfrist för förhandlingar om utträdet som föreskrivs i artikeln. Förenade kungariket utträder ur EU kl 00.00 på morgonen den 30 mars 2019, såvida inte Europeiska rådet, i samförstånd med Förenade kungariket, beslutar att förlänga denna tidsfrist. En överenskommelse om ett utträdesavtal nåddes i november 2018. Därefter har godkännandeprocessen i Europaparlamentet och det brittiska parlamentet inletts. Om avtalet godkänns träder det i kraft den 30 mars 2019. Utträdesavtalet syftar till att säkerställa ett utträde under ordnade former och reglerar de viktigaste konsekvenserna av utträdet. Det innehåller bestämmelser om en övergångsperiod som inleds vid utträdesdagen och som löper fram till den 31 december 2020, med möjlighet till förlängning som längst till utgången av 2022. Under övergångsperioden kommer EU-rätten i sin helhet, med några undantag, att vara tillämplig på Förenade kungariket. Detta skulle innebära att det huvudsakligen i praktiska hänseenden fortsätter som om Förenade kungariket fortfarande var medlem i EU. Övergångsperioden syftar till att ge tid för anpassning till en framtida relation. Det brittiska parlamentet har dock i slutet av januari röstat ner det föreslagna utträdesavtalet och läget är oklart i fråga om hur det slutliga resultatet kommer att bli. Med hänsyn till att godkännandeprocesserna fortfarande pågår kan ett avtalslöst utträde inte uteslutas och det behövs beredskap för att hantera en sådan utveckling. Mot den bakgrunden pågår ett arbete för att planera och genomföra åtgärder för att möta allvarliga konsekvenser av ett avtalslöst utträde.

Ett tänkbart scenario är alltså att Förenade kungariket efter den 29 mars inte längre är medlem i EU eller EES och att utträdet skett utan avtal. Detta skulle innebära att körkort som är utfärdade i Förenade kungariket inte längre omfattas av reglerna om ömsesidigt godkännande och utbyte av körkort i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, förkortat körkortsdirektivet. För en tillfällig vistelse i Sverige innebär detta inget problem eftersom även utländska körkort utfärdade utanför EES i sådana fall gäller enligt sitt innehåll. Personer med brittiska körkort som är folkbokförda i Sverige sedan mer än ett år och saknar avsikt att lämna landet måste dock ta ett svenskt körkort med de besvär och kostnader det innebär, särskilt för personer som har högre körkortsbehörigheter.

Förslaget i denna promemoria syftar till att tillfälligt lindra nu aktuella personers situation genom att låta brittiska körkort gälla ytterligare en tid efter ett avtalslöst utträde. Lösningen ska dock vara tillfällig.

3. Gällande rätt

Körkortsregleringen är i stora delar harmoniserad inom EES genom körkortsdirektivet. Direktivet är i Sverige genomfört i framförallt körkortslagen (1998:488), förkortad KKL, och körkortsförordningen (1998:980), förkortad KKF.

När det gäller giltigheten av utländska körkort i Sverige gäller följande. Enligt 6 kap. 1 § första stycket KKL gäller ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES i Sverige enligt sitt innehåll. Enligt paragrafens andra stycke gäller även andra utländska körkort i Sverige enligt sitt innehåll. Dock gäller vissa begränsningar av detta för det fall körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de internationella konventioner som finns på området. Om körkortet är utfärdat i en stat utanför EES, gäller det enligt 6 kap. 2 § andra stycket KKL under alla förhållanden inte längre om innehavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.

I 6 kap. 7 § KKL finns regler om möjligheten att efter ansökan byta ett utländskt körkort mot ett likvärdigt svenskt körkort. Möjligheten är dock begränsad till körkort som gäller i Sverige och som är utfärdade i en stat inom EES, i Schweiz eller i Japan. Det krävs vidare att innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Körkortets giltighet måste också kontrolleras och för vissa behörigheter krävs att körkortshavaren i samband med ansökan visar att de medicinska kraven för att ha en sådan behörighet är uppfyllda. När det gäller brittiska förhållanden kan det anmärkas att möjligheten till utbyte inte omfattar körkort utfärdade på t.ex. Isle of Man eller Kanalöarna eftersom dessa inte utgör en del av EES i de avseenden som nu är relevanta.

Enligt 10 kap. 4 § KKL får regeringen meddela föreskrifter om undantag från körkortslagen. Denna möjlighet innehåller inga begränsningar.

4. Brittiska körkort ska tillfälligt fortsätta att vara giltiga i Sverige under viss tid

Förslag: Den bestämmelse i körkortslagen som innebär att ett körkort utfärdat i en stat utanför EES inte ska gälla i Sverige om innehavaren är folkbokförd här sedan mer än ett år ska inte gälla för körkort som utfärdats i Förenade kungariket. Detta undantag ska gälla tillfälligt under ett år.

Skälen för förslaget

Undantag

Om Förenade kungariket lämnar EU utan något avtal som omfattar nu aktuella frågor kommer innehavare av körkort utfärdade där att ha samma ställning som innehavare av körkort som utfärdats utanför EES. Körkort utfärdade i Förenade kungariket blir därmed gällande i Sverige endast för personer som har varit folkbokförda i Sverige mindre än ett år. Personer med brittiska körkort som är folkbokförda i Sverige sedan mer än ett år kan dock inte längre använda sitt brittiska körkort.

Fram till den 29 mars 2019 kan personer med ett brittiskt körkort visserligen byta ut sitt körkort mot ett svenskt enligt 6 kap. 7 § KKL. Men lydelsen av bestämmelsen förhindrar bifall till en ansökan om byte av ett brittiskt körkort efter det datumet för det fall Förenade kungariket lämnar EU utan ett utträdesavtal som behandlar nu aktuella förhållanden. Detta gäller oavsett om ansökan inkommit före eller efter den 29 mars 2019.

Det finns inte något register över vilka personer som är folkbokförda i Sverige och som har ett körkort utfärdat i Förenade kungariket. Det finns därför inte heller någon möjlighet att informera dessa personer om möjligheten till utbyte av körkort.

Den nu aktuella situationen kan leda till svårigheter om det först kort tid före den 29 mars 2019 står klart att utträdet kommer att ske utan avtal. Personer som sedan lång tid är bosatta i Sverige och som av olika skäl velat behålla sitt brittiska körkort kan hamna i en situation där de inte hinner och efter den 29 mars 2019 inte längre kan byta ut sitt körkort mot ett svenskt. De får också en orealistiskt kort tid på sig att ta ett nytt svenskt körkort. Detta gäller särskilt i de fall det rör sig om högre behörigheter.

Det finns visserligen en möjlighet enligt 8 kap. 10 § första stycket 1 KKF för Transportstyrelsen att, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten, medge att ett körkort utfärdat i en stat utanför EES är giltigt i Sverige under en begränsad tid även om körkortshavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år, om körkortshavaren avser att vistas i riket under begränsad tid. Eftersom den bestämmelsen inte omfattar personer som har för avsikt att stanna kvar i Sverige är den dock inte tillräcklig.

Mot bakgrund av den ovan beskrivna problematiken bör det med stöd av 10 kap. 4 § KKL införas ett undantag från 6 kap. 2 § andra stycket KKL. Ett av kraven för att kunna få ett körkort utfärdat av en medlemsstat i EU är att personen är permanent bosatt i medlemsstaten, jfr artikel 7 e i körkortsdirektivet. Det kan således finnas personer i Sverige som har brittiska körkort men som är medborgare i någon annan medlemsstat än Förenade kungariket. Undantaget ska därför inte omfatta enbart brittiska medborgare utan alla som har ett körkort som är utfärdat i Förenade kungariket.

Tidsbegränsning

En anledning till att körkort som har utfärdats av andra EU-medlemsstater är direkt giltiga i Sverige är att bestämmelserna om körkort och villkor för att få sådana är harmoniserade inom EU. Det kan alltså förutsättas att ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat även efter dess utfärdande är ett bevis för att körkortshavaren uppfyller villkoren för att ha körkort, och att den utfärdande medlemsstaten utför de kontroller av körkortshavaren som krävs enligt EU-reglerna. Om Förenade kungariket lämnar EU utan avtal finns inte några garantier för att detta förhållande kvarstår.

Eventuella framtida ändringar av körkortsdirektivet när det gäller t.ex. villkoren för körkort behöver i en sådan situation inte antas av Förenade kungariket. Det finns inte heller någon skyldighet för Förenade kungariket att kontrollera att körkortshavaren uppfyller EU-reglerna. Detta innebär att ju längre tiden går så ökar riskerna för att körkortshavaren inte uppfyller de villkor för körkort som man har ansett bör gälla i EU. Ett undantag som innebär att brittiska körkort ska vara fortsatt giltiga även vid ett avtalslöst utträde ur EU bör således vara tidsbegränsat. En tidsrymd som ger berörda personer en rimlig chans att ta ett svenskt körkort med önskade behörigheter och som lämnar utrymme att överväga mer långsiktiga lösningar på frågor om erkännande och utbyte av körkort bedöms vara ett år.

Undantaget bör träda i kraft direkt efter Förenade kungarikets utträde ur EU, dvs. den 30 mars 2019, och upphöra att gälla den 1 april 2020.

5. Konsekvenser

Förslaget i denna promemoria har inga effekter på statens budget, miljön, jämställdheten eller kommunernas självstyre.

Förslaget innebär att körkort som har utfärdats i Förenade kungariket till personer som är folkbokförda i Sverige sedan mer än ett år får fortsatt giltighet i Sverige efter Förenade kungarikets utträde ur EU. Berörda personer får därför under en begränsad tid fortsätta att framföra körkortspliktiga fordon i Sverige efter det att Förenade kungariket lämnat EU.

Om förslaget inte skulle genomföras, skulle de berörda personerna riskera att drabbas på det sätt som beskrivits i avsnitt 4.